

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ»

۱. در فتنه‌ها، چونان شتر دو ساله باش، نه پُشتی دارد که سواری دهد، و نه پستانی تا او را بدوشند.
۲. سینه خردمند، صندوق راز اوست.
۳. صدقه دادن، دارویی ثمربخش است.
۴. با مردم آن گونه معاشرت کنید، که اگر مُردید بر شما اشک ریزند، و اگر زنده ماندید، با اشتیاق سوی شما آیند.
۵. اگر بر دشمن دست یافتی، بخشیدن او را، شکرانه پیروزی قرار ده.
۶. ناتوان‌ترین مردم کسی است که در دوست‌یابی ناتوان است، و از او ناتوان‌تر آن که دوستان خود را از دست بدهد.
۷. چون نشانه‌های نعمت پروردگار آشکار شد، با ناسپاسی نعمت‌ها را از خود دور نسازید.
۸. هر فریب‌خورده‌ای را نمی‌شود سرزنش کرد.
۹. فرصت‌ها چون ابرها می‌گذرند، پس فرصت‌های نیک را غنیمت شمارید.
۱۰. خداوند چنان پرده پوشی کرده که می‌پنداری تو را بخشیده است.
۱۱. آن‌کس که اشتیاق بهشت دارد، شهوت‌هایش کاستی گیرد.
۱۲. آن‌کس که از آتش جهنم می‌ترسد، از حرام دوری می‌گزیند.
۱۳. آن‌کس که مرگ را انتظار می‌کشد، در نیکی‌ها شتاب می‌کند.
۱۴. نیکوکار از کار نیک بهتر و بدکار از کار بد، بدتر است.
۱۵. بخشنده باش اما زیاده روی نکن، در زندگی حسابگر باش اما سخت گیر مباش.
۱۶. بهترین بی‌نیازی، ترک آرزوهاست.
۱۷. کسی که آرزوهایش طولانی است، کردارش نیز ناپسند است.
۱۸. بزرگ‌ترین فقر، بی‌خردی است.
۱۹. گرامی‌ترین ارزش خانوادگی، اخلاق نیکوست.
۲۰. از دوستی با دروغگو بپرهیز، که او به سراب ماند، دور را به تو نزدیک، و نزدیک را دور می‌نمایاند.
۲۱. هیچ ارثی چون ادب، و هیچ پشتیبانی چون مشورت نیست.
۲۲. شکیبایی دو گونه است: شکیبایی بر آنچه خوش‌نداری و شکیبایی در آنچه دوست‌داری.
۲۳. قناعت، ثروتی است پایان‌ناپذیر.
۲۴. زبان تربیت نشده، درنده‌ای است که اگر رهایش کنی، می‌گزد.
۲۵. از دست دادن حاجت، بهتر از درخواست کردن از نااهل است.
۲۶. نادان را یا تُندرو یا کُندرو می‌بینی.
۲۷. چون عقل کامل گردد، سخن اندک شود.
۲۸. انسان با نَفْسِی که می‌کشد، قدمی به سوی مرگ می‌رود.

۲۹. ارزش هر کس به مقدار دانایی و تخصص اوست.
۳۰. کسی از شما جزء به پروردگار خود، امیدوار نباشد.
۳۱. در شگفتم از کسی که می‌تواند استغفار کند و ناامید است.
۳۲. کسی که میان خود و خدا را اصلاح کند، خداوند میان او و مردم را اصلاح خواهد کرد.
۳۳. کسی که امور آخرت را اصلاح کند، خدا امور دنیای او را اصلاح خواهد کرد.
۳۴. خوابیدن همراه با یقین، برتر از نمازگزاردن با شک و تردید است.
۳۵. چون روایتی را شنیدید، آن را بفهمید و عمل کنید، نه بشنوید و نقل کنید. زیرا، راویان علم فراوان و عمل‌کنندگان آن اندکند.
۳۶. سرمایه‌ای سودمندتر از عقل نیست.
۳۷. از دست دادن فرصت، باعث اندوه می‌شود.
۳۸. خوشا به حال آن کس که خود را کوچک می‌شمارد، کسب و کار او پاکیزه است، جانش پاک و اخلاقش نیکوست، مازاد بر مصرف زندگی را در راه خدا بخشش می‌کند، زبان را از زیاده‌گویی باز می‌دارد، آزار او به مردم نمی‌رسد، سنت پیامبر(ص) او را کفایت کرده، بدعتی در دین خدا نمی‌گذارد.
۳۹. در شگفتم از متکبری که دیروز نطفه‌ای بی‌ارزش، و فردا مرداری گندیده خواهد بود.
۴۰. در شگفتم از آن کس که آفرینش پدیده‌ها را می‌نگرد و در وجود خدا تردید دارد.
۴۱. در شگفتم از آن کس که مردگان را می‌بیند و مرگ را از یاد برده است.
۴۲. در شگفتم از آن کس که خانه نابودشدنی را آباد می‌کند، اما جایگاه همیشگی را از یاد برده است.
۴۳. بهترین توشه، تقوا است.
۴۴. نماز، موجب نزدیکی هر پارسایی به خداست.
۴۵. هر چیزی زکاتی دارد و زکات تن، روزه است.
۴۶. جهاد زن، نیکو شوهرداری است.
۴۷. آن که میانه روی کند، تهیدست نمی‌شود.
۴۸. اندک بودن تعداد زن و فرزند یکی از دو آسایش است.
۴۹. دوستی کردن، نیمی از خردمندی است.
۵۰. اندوه خوردن، نیمی از پیری است.
۵۱. صبر به اندازه مصیبت فرود آید و آن که در مصیبت بی‌تاب (باشد)، اجرش نابود شود.
۵۲. ایمان خود را با صدقه دادن، و اموالتان را با زکات دادن نگاه دارید.
۵۳. امواج بلا را با دعا از خود دور سازید.
۵۴. ثروت اندوزان بی‌تقوا مرده‌اند، گرچه به ظاهر زنده‌اند.
۵۵. زمین هیچ‌گاه از حجت الهی خالی نیست.
۵۶. انسان زیر زبان خود، پنهان است.

۵۷. مانند کسی مباش که بدون عمل صالح به آخرت امیدوار است.
۵۸. (مانند کسی مباش که) در دنیا چونان زاهدان سخن می‌گوید، اما در رفتار همانند دنیاپرستان است.
۵۹. (مانند کسی مباش که) چون در برابر شهوت قرار گیرد گناه را برگزیده، توبه را به تأخیر اندازد.
۶۰. (مانند کسی مباش که) بسیار می‌گوید، اما کردار خوب او اندک است.
۶۱. (مانند کسی مباش که) گناه دیگری را بزرگ می‌شمارد، اما گناهان بزرگ خود را کوچک می‌پندارد.
۶۲. (مانند کسی مباش که) طاعت دیگران را کوچک و طاعت خود را بزرگ می‌داند.
۶۳. خدای را اطاعت کنید که در شناختن پروردگار عذری ندارید.
۶۴. عهد و پیمان را پاس دارید به خصوص با وفاداران.
۶۵. کسی که خود را در جایگاه تهمت قرار داد، نباید جز خود را نکوهش کند.
۶۶. هر کس خود رأی شد به هلاکت رسید.
۶۷. هر کس با دیگران مشورت کرد، در عقل‌های آنان شریک شد.
۶۸. آن کس که راز خود را پنهان دارد، اختیار آن در دست اوست.
۶۹. آخرت نزدیک و زمان ماندن در دنیا، اندک است.
۷۰. ترک گناه آسان‌تر از درخواست توبه است.
۷۱. حاصل کوتاه‌فکری، پشیمانی و حاصل دور اندیشی، سلامت است.
۷۲. ای فرزند آدم! آنچه را که بیش از نیاز خود فراهم کنی، برای دیگران اندوخته‌ای.
۷۳. این دل‌ها همانند تن‌ها خسته می‌شوند، برای نشاط آن به سخنان تازه حکیمانه روی بیاورید.
۷۴. حسادت بر دوست، از آفات دوستی است.
۷۵. در دگرگونی روزگار، گوهر شخصیت مردان، شناخته می‌شود.
۷۶. بدترین توشه برای قیامت، ستم بر بندگان است.
۷۷. آن کس که لباس حیاء بپوشد، کسی عیب او را نبیند.
۷۸. ایمان بر شناخت با قلب، اقرار با زبان و عمل با اعضاء و جوارح، استوار است.
۷۹. آن کس که با دست کوتاه ببخشد، از دستی بلند پاداش گیرد.
۸۰. آدمی را قناعت برای دولتمندی، و خوش‌خُلقی برای فراوانی نعمت‌ها کافی است.
۸۱. برخی از نیکوترین خُلق و خُوی زنان، زشت‌ترین اخلاق مردان است. مانند: تکبر، ترس، بخل. هر گاه زنی متکبر باشد، بیگانه را به حریم خود راه نمی‌دهد، و اگر بخیل باشد، اموال خود و شوهرش را حفظ می‌کند، و چون ترسان باشد، از هر چیزی که به آبروی او زیان رساند فاصله می‌گیرد.
۸۲. گروهی خدا را به امید بخشش، پرستش کردند که این پرستش‌بازرگانان است، و گروهی او را از روی ترس عبادت کردند که این عبادت‌بردگان است، و گروهی خدا را از روی سپاسگزاری پرستیدند و این پرستش‌آزادگان است.
۸۳. هر کس سخن چین را پیروی کند، دوستی را به نابودی کشاند.

به نام خداوند جان و خرد، حکمت‌هایی از حضرت امام علی(ع) در نهج البلاغه(۱)، «دوره آموزشی مدرسه عشق، سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، آذر ۹۸

۸۴. از خدا بترس، هر چند اندک؛ و میان خود و خدا، پرده ای قرار ده هر چند نازک.

۸۵. سلامت تن در دوری از حسادت است.

۸۶. خدا **ایمان** را برای پاکسازی دل از شِرک، و **نماز** را برای پاک بودن از کِبَر و خودپسندی، و **زکات** را عامل فزونی روزی، و **روزه** را برای آزمودن اخلاص بندگان، و **حج** را برای نزدیکی و همبستگی مسلمانان، و **جهاد** را برای عزت اسلام، و **امر به معروف** را برای اصلاح توده های ناآگاه، و **نهی از منکر** را برای بازداشتن بی خردان از زشتی ها، **صله رحم** را برای فراوانی خویشاوندان، و **قصاص** را برای پاسداری از خون ها، و اجرای **حدود** را برای بزرگداشت محرمات الهی، و **ترک می‌گساری** را برای سلامت عقل، و دوری از **دزدی** را برای تحقق عفت، و **ترک زنا** را برای سلامت نسل آدمی، و **ترک لواط** را برای فزونی فرزندان، و **گواهی دادن** را برای به دست آوردن حقوق انکار شده، و **ترک دروغ** را برای حرمت نگهداشتن راستی، و **سلام کردن** را برای امنیت از ترس ها، و **امامت** را برای سازمان یافتن امور امت، و **فرمان برداری از امام** را برای بزرگداشت مقام رهبری، واجب کرد.

۸۷. به بازماندگان دیگران نیکی کنید، تا حرمت بازماندگان شما را نگاهدارند.

۸۸. در دوستی با دوست مدارا کن، شاید روزی دشمن تو گردد، و در دشمنی با دشمن نیز مدارا کن، شاید روزی دوست تو گردد.

۸۹. هر گاه مستحبات به واجبات زیان رساند، آن را ترک کنید.

۹۰. عبرت‌ها چقدر فراوانند، و عبرت‌پذیران چه اندک.

۹۱. در قرآن، اخبار گذشتگان و آیندگان و احکام مورد نیاز زندگی تان وجود دارد.

۹۲. من پیشوای مؤمنان، و مال پیشوای تبهکاران است.

۹۳. برای فهمیدن، بپرس نه برای آزار دادن.

۹۴. شادی مؤمن در چهره او، و اندوه وی در دلش پنهان است ... همت او بلند است، سکوتش فراوان، و وقت او با کار پُر است، شکرگزار و

شکیبا و ژرف اندیش است، از کسی درخواست ندارد و نرم خو و فروتن است.

۹۵. سخت‌ترین گناه، آنکه گناهکار آن را کوچک بشمارد.

۹۶. بزرگ‌ترین عیب آن است که، چیزی را در خود داری بر دیگران عیب بشماری.

۹۷. خیری که در پی آن آتش باشد، خیر نخواهد بود و شری که در پی آن بهشت است، شر نخواهد بود.

۹۸. دو گرسنه هرگز سیر نشوند: جوینده علم و جوینده مال.

۹۹. فرزند آدم را با فخر فروشی چه کار؟ او که در آغاز نطفه ای گندیده، و در پایان مرداری بدبو است، نه می تواند روزی خویشتن را فراهم

کند، و نه مرگ را از خود دور نماید.

۱۰۰. معنای استغفار: پشیمانی از آنچه گذشت، تصمیم به عدم بازگشت، پرداختن حقوق مردم، تمام واجب‌های ضایع ساخته به جا

آوری، گوشتی که از حرام براندامت روییده با اندوه فراوان آب کنی، رنج طاعت را به تن بچشانی، استغفرا... بگویی.

« اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَّ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ »

منابع: ترجمه مرحوم محمد دشتی، نهج البلاغه امام علی(ع)، انتشارات اسوه، چاپ سوم، تابستان ۱۳۸۸

به نام خداوند جان و خرد، حکمت‌هایی از حضرت امام علی (ع) در نهج البلاغه (۱)، «دوره آموزشی مدرسه عشق، سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، آذر ۹۸

تهیه کننده: حوزه بسیج شرکت ملی پالایش و پخش « با آرزوی بهترین‌ها » « ویرایش دوم، آذر ۱۳۹۸ »